

sta, în grija nemăsurată pe care Biserica o poartă, ca o adevărată mamă, fiilor ei, ea ne atrage atenția astăzi, prin cuvintele Sfintei Evanghelii, că datoria cea mai mare a creștinului este de a se îngriji de mântuirea sufletului său. Și această datorie noi trebuie să o împlinim, dacă nu vrem ca în ziua Judecării celei Mari, să se rostească asupra noastră sentința atât de crudă, dar atât de dreaptă, de osîndă veșnică. Creștinul își poate împlini suprema datorie, îngrijindu-se de mântuirea lui încă în această viață. Deși pentru orice om această viață e trecătoare, totuși ea este de cea mai mare importanță sufletului său și pentru fericirea de dincolo. Numai în această viață și în viața semenilor săi, creștinul poate lucra ceva pentru bucuria vieții de dincolo. Invățătura creștină acordă o deosebită valoare vieții pămîntești a omului, căci o leagă strîns de viața de dincolo ca pregătire pentru obținerea unei vieți fericite de aici și de dincolo după moartea trupească. Pentru creștin, numai în viața de aici există posibilitatea de a lucra ceva, pentru a se apropia cât mai mult și a ajunge în viața de dincolo de Dumnezeu.

Ceea ce Domnul ne înfățișează în zugrăvirea înfricoșatei judecări, nu e altceva decît tot rădăcina de la temelie învățării Mîntuitorului legea cea mare a iubirii. Căci, zice El: dacă ați îmbrăcat pe cel gol și ați cercetat pe cel în boală, dacă ați adăpostit pe cel străin și ați hrănit și ați dat de băut celui flămînd și însetat, bine ați făcut. Ceea ce vedem în această icoană, nu e altceva decît una și aceeași poruncă a Mîntuitorului, de a ne iubi unii pe alții. Toate acestea fraților nu sînt decît roadele unei dragoste, pornită și încălzită de flacăra credinței în Iisus Hristos, dragostea față de aproapele, ce face să incolțească și să crească în om fapta cea bună. Dar, dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele este suprema poruncă a legii: «Căci cel ce iubește pe altul a împlinit legea» zice Apostolul Pavel. Dragostea este virtutea creștină ce le cuprinde pe toate. Ea încununează toată viața curată a creștinului: «Dacă așa avea toată credința încît să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sînt». (I Cor. XIII, 2).

Credința fără fapte este moartă, lipsită de roade duhovnicești și nu aduce mîntuire. «Căci de vor fi frațele sau sora goi și lipsiți de hrana de rați, și nu le vor da cele de trebuință trupului, ce folos ar fi?» (Iacob II, 16). A iubi pe aproapele nostru înseamnă nu numai a îndeplini o poruncă, ci să arătăm prin fapte că sintem creștini adevărați. Creștinul trebuie să iubească cu adevărat pe Dumnezeu și aproapele în așa fel, ca dragostea să rezulte din faptele săvîrșite de el. Să ducă alături de semenii săi o viață de dreptate și de adevăr, de pace și de bună înțelegere, de respect față de persoana altuia și de bunurile aproapei. Cei ce trăiesc viața după porunca cea mare a dragostei creștine și împlinesc dreptatea cerută de Dumnezeu și de legea Sa, în ziua cea înfricoșată a judecării de apoi se vor face părtași cuvintelor: «Veniți, binecuvîntații Tatălui Meu, de moșteniți împărăția care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii».

G. B.
1967

Pentru a ne învrednici și noi de această chemare a Domnului Iisus, trebuie să nu urmăm alt drum decît acela pe care însuși Mîntuitorul ni l-a recomandat, să ascultăm și să primim învățătura Sa, să fim îngăduitori unii cu alții, gata să dăm ajutor aproapelui nostru cînd se află în necaz și la nevoie. Și după cum Apostolul neamurilor zice: «Ori de mincaci, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faceți (I Cor. X, 31), tot astfel trebuie să ne gîndim neîncetat la Domnul Hristos în tot ceea ce facem pentru aproapele nostru, căci El, Bunul Învățător, ne-a dat legea sfîntă a iubirii, și noi trebuie să o împlinim. Și fiindcă a Lui este legea ce ne-a dat-o spre a smulge din omul nire mărăcinii patimilor, ura, grăirea de rău, minciuna, lăcomia, nedreptatea și toate răutățile, El va fi Judecătorul nostru și sentința judecării va fi pentru unii cununa nemuririi și fericirii nevestețite și vor trece de-a dreapta scaunului judecătorului, iar pentru cei ce nu-și vor putea înfățișa sufletul Judecătorului ca o pinză curată, nepătată, va fi vai și amai, plîngerea și scrișnirea dinților».

Se cuvine, acum, în pragul Postului celui mare, cînd creștinul mai mult ca oricînd se simte îndemnat a-și cerceta cugetul și a se gîndi la mîntuirea sufletului său, să luăm aminte la icoana despre judecata viitoare pe care Domnul ne-a făcut-o cunoscută în Evanghelia Sa. Să nu ne petrecem timpul cu vorbe deșarte și să nu nădăjduim în faptele cele ascunse ale cugetului nostru, căci toate acestea se vor descoperi «în ziua cînd Dumnezeu va judeca tainele oamenilor prin Iisus Hristos» (Rom. II, 16). Ci mai virtos să alungăm faptele cele rele ce ne-ar îngreua în ziua înfricoșatei judecări, și cu cuget curat venind la Dreptul Judecător să zicem: «Doamne Tu cel ce cunoști sufletul și fapta fiecăruia, nu ne pedepsi pentru păcatele noastre ci, ne învrednicește să stăm de-a dreapta scaunului Măriei Tale, că binecuvîntat ești în veci». Amin!

MARIN PANĂ

CĂDEREA DIN RAI. CĂDEREA DIN IUBIRE

«Să lepădăm dar lucrurile întunecate
și să ne îmbrăcăm cu armele lumii»
(Rom. XIII, 12).

Pentru noi, creștinii, viața de aici nu este singura viață, ci ea este un stadiu de pregătire pentru o viață nesfîșită, în lumina feții lui Hristos și în bucuria celei mai depline iubiri între toți. Puținele licăriri ale cunoștinței lui Dumnezeu și ale iubirii ce le avem pe pămînt sînt numai niște raze ce străbat prin nori din soarele dumnezeiesc, care luminează

și încălzeste cuprinsul vieții celei netrecătoare și prea fericele spre care sistem chemați să înaintăm.

Dar, Biserica a îndutit unele răstimpuri în care sistemul îndemnați să închinăm pregătirii noastre pentru viața cea fără de slăbici și mai mare osîrdie. Acestea sînt răstimpurile de post, din care cel mai însemnat este cel pe care îl începem de mine. Este un răstimp în care sistemul dători să ne facem un contor, măi atent al tuturor lipsurilor sufletești de care suferim, al tuturor greșelilor săvîrșite față de noi înșine, față de frații noștri și față de Dumnezeu, al tuturor deprinderilor noastre rele, al tuturor slăbiciunilor noastre, care sînt adevărate patimi, al tuturor cauzelor care ne țin într-o stare de care nu sistemul mulțumiți nici noi, nici cei din jurul nostru și de aceea nici Dumnezeu. Este un timp de examen stăruitor și necruțător, pe care trebuie să ni-l facem întii noi înșine și apoi să infățșăm rezultatul lui în fața lui Dumnezeu, prin martorul văzut care este precotul, pentru ca să nu ne judecăm numai noi, cu o eventuală crutare sau desperare, ci să primim judecata obiectivă a lui Dumnezeu prin precot, împreună cu îndrumarea despre chipul cum să luptăm cu neajunsurile de care suferim.

Căci răstimpul postului nu este numai un răstimp de control nepărtinitor și neacoperitor ce trebuie să ni-l facem, împreună cu o sinceră și pătrunzătoare căință, ci și un răstimp de reținere de la toate deprinderile rele ce le-am cîștigat. Numai prin această reținere bărbătească mai îndelungată slăbim puterea tiranică a acelor deprinderi asupra noastră. Dacă toate pornirile și deprinderile noastre pătimăse au devenit niște slăbiciuni ale noastre, prin reținere de la ele restabilim puterea voinței noastre în noi înșine și asupra faptelor noastre, domnia judecării drepte, domnia a ceea ce este superior în noi și se deosebește de animale, domnia duhului, prin care sistemul după chipul lui Dumnezeu.

Asfel, timpul de post este timp de înfrînare, timp de exercițiu în putere, timp în care ne forțăm să stăm neclintii la postul nostru de păzitori ai ființei noastre, nelăsînd-o să ne scape de sub pază, să ne-o fure nici o atracție ispititoare momentană, ca să nu devină o jucărie a valurilor și să se inee pînă la urmă în noianul unei vieți de volburii fără rost. Timpul de post este timpul de strajă împotriva asalturilor fățișe sau ascunse ale unor ispite și deprinderi care vreau să ne facă în mod deplin robii lor, împotriva lăcomiei de mîncări gustoase și multe, de băuturi amețitoare și păgubitoare sîntății sufletești și trupești, de plăceri trupești, nemăsurate, la fel de păgubitoare, împotriva invidiei, a urii, a dușmăniei, a deprinderii vorbirii necuviincioase și neubitoare de frați, care sînt tot atîtea otrăvuri ce ne dizolvă și neucid sufletește în mod treptat pe noi și pe semenii noștri. Postul este astfel leac tîmăduitor și prevenitor al bolilor sufletești și trupești.

Dar postul cel mai de efect nu constă numai într-o înfrînare de la deprinderile rele, într-o respingere a ispitelor care slăbesc puterea noastră de rezistență, ci și într-o înlocuire a deprinderilor rele cu deprinderi bune, așa cum nu ajunge să plivim pămîntul de buruieni ca să nu fie

năpădit de ele din nou, ci trebuie să semănăm în locul lor grîu, sau flori frumoase și bine mirositoare, să punem în locul ei iertarea și iubirea, nu ajunge să ne înfrînăm de la cuvinte de birfire, ci trebuie să ne deprindem a vorbi de bine pe cei pe care îi birfeam înainte, nu ajunge să nu invidiem pe cei cărora le merge bine, ci să ne bucurăm de binele lor.

De aceea, Sfîntul Apostol Pavel și o cîntare bisericască din duminica de azi ne recomandă ca pe un singur lucru cu două părți nedespărțite: «Să lepădăm lucrurile întinericului și să ne îmbrăcăm cu armurile luminii». Căci faptele și deprinderile bune sînt fapte ale luminii și în același timp niște arme cu care putem respinge violentele și ispititoarele asalturi ale răului. Sînt fapte și deprinderi care ne fac tari, de nebiruit. Iar Mintuitorul Hristos ne poruncește ca în acest timp, cînd cerem lui Dumnezeu iertare de greșealele noastre, să țertăm și noi celor ce ne-au supărat cu greșelile lor, adică să nu-i mai urim, ci să-i îmbrățișăm cu iubirea noastră. «Căci de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre» (Matei VI, 15).

Mintuitorul ne cere să arătăm oamenilor o față luminoasă cînd poartăm. Dar lumina de pe fața noastră are cel mai adevărat și mai nescut izvor în gîndurile bune și iubitoare ce le avem în suflet față de ei, precum întinericul și tristetea de pe fețele fariseilor nu-și are cauza propriu-zis în post, ci în lipsa lor de iubire față de oameni, folosindu-se de post numai ca de un prilej pentru a da drumul unei încruntări care își are cauza în neubirea de frați, în preocupări egoiste.

Dacă diferitele soiuri de lăcomie sînt tot atîtea chipuri ale egoismului, iar egoismul este contrariul iubirii de oameni, înțelegem de ce egoismul, ca tată al tuturor păcatelor și el însuși cel mai mare păcat, este izvorul întinericului. Iar iubirea de oameni este izvorul sufletesc al luminii. De aceea, combătînd prin post toate formele lăcomiei sau ale egoismului nostru și înlăurînd în noi iubirea de Dumnezeu, și de oameni, înaintăm spre paradisu luminii.

Biserica a închinat duminica de azi, duminica din ajunul postului cel mare, amintirii izgonirii lui Adam din rai, adică din lumina iubirii. Căci dacă raiul este trăirea lingă Dumnezeu, iar Dumnezeu este iubire, căderea din rai înseamnă căderea din iubire, slăbirea capacității de iubire. Biserica vrea să ne arate azi că, așa cum prin lăcomie omul a căzut din iubire, tot așa prin post, prin vestejirea egoismului ce se întărește prin toate patimile, prin toate felurile de lăcomie, putem să ne ridicăm iar în raiul iubirii de oameni și de Dumnezeu din care a căzut în Adam.

O sentiță populară spune: «Dar din dar, se face rai». Unde domnește dragostea care se arată în darul ce trece de la om la om, ce nu e oprit nicăieri, ce e ca o circulație a iubirii, căci el constă nu numai din lucrul dăruit, ci și din inima celor ce-l dăruiesc, acolo e cu adevărat raiul. Fiecare crește acolo în viață și în bucurie din izvoarele de viață ale celorlalți ce i se deschid în iubire. Acolo cerul e mai senin, florile mai frumoase, stelele mai strălucitoare, viața e continuu de un interes

profund, niciodată nu devine plictisitoare și apăsătoare, acolo se simt pașii lui Dumnezeu printre oameni; acolo lumina feții lui Dumnezeu se străvede prin fețele luminoase ale tuturor. Acolo viața e o sărbătoare continuă. Siguranța acestei vieți o avem în învierea lui Hristos, când toate s-au umplut de lumină. Să pornim prin post spre acest rai al iubirii din care am fost scoși de căderea noastră în Adam, nevoindu-ne «să ne luminăm cu postul»: să ne pregătim astfel pentru învierea lui Hristos, care s-a făcut pentru noi începutul și făgăduința împărăției celei veșnice a luminii neînserate, a iubirii neîmpunținate de nici un egoism, a fericirii pe care o dă plinătatea nescăzută a vieții. Amin!

Pr. Prof. D. STĂNILOAE

PANEGIRIC LA BUNAVESTIRE

Înure anotimpurile anului, nici unul nu este mai potrivit ca primăvara pentru a sluji drept cadru revărsării iubirii dumnezeiești în lume. Drept aceea, nu ne putem imagina praznicul Bunevestirii, pe care Biserica îl sărbătorește astăzi, după toată cuviința, în alt cadru decît în cel primăvăratec. Este un sentiment nespus de adînc, care ne îndeamnă să facem această afirmație: un sentiment greu de explicat. Dar bucuria Bunevestirii este așa de mare, că la ea participă și cerul și pămîntul, cu toate podoabele lor, fiind o dovadă grăitoare că omul s-a învrednicit de marea iubire a lui Dumnezeu. Bucuriei noastre, produsă de praznicul Bunevestirii, se alătură și bucuria întregului univers, căci intruparea Fiului lui Dumnezeu în Prea Curata Fecioară Maria înseamnă și împlinirea nădejdei întregului cosmos, care și el — după învățătura Bisericii noastre — oștează împreună cu omul după mîntuire.

Această zi a Domnului este cea mai dătătoare din cumuna zilelor noastre: este din timpurile primare ale creștinismului ziua premergătoare Nașterii Mîntuitorului lumii. Adîncă socotită a Bisericii noastre ortodoxe a așezat de aceea între praznicile ei mari și praznicul intrupării Mîntuitorului. Este acesta praznicul în care evlavia creștină se reculege astăzi ca și acum aproape două mii de ani în fața smeritei fiice a lui Israel, Maria, tainica aleasă de nesfîrșita înțelepciune a lui Dumnezeu, pitina tuturor lucrurilor și făcătoare de viață, pentru a săvîrși în lume mîntuirea omului. Sfînta Fecioară, pe care o lega o ilustră genealogie veche își pețecă viața în luminosul Nazaret, ocrotită sub acoperișul unei rude bătrîne, Calgherul Iosif, vade aștepta să se împlinească cele spre care a fost îndreptată să fie.

Aici s-a făcut începătura răscumpărării și a eliberării din legăturile păcatului, pe care o făgăduise Dumnezeu protopărinților noștri la alun-garea din rai. Căci la plinirea vremii, cea de Dumnezeu hotărîtă, a fost trimis îngerul Gavril să vestească acestei Prea Sfinte Fecioare că a fost aleasă de Dumnezeu să nască pe Mîntuitorul lumii. Uimită și cutremurată de vestea mare adusă de înger, căci această i-a grăit: «Bucură-te, ceea ce ești plină de dar. Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei... căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei zămisi în sinul tău și vei naște un fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și fiul celui Prea Înalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul părintelui său David» (Luca I, 28—32), Sfînta Fecioară i-a răspuns: «Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?» Ci îngerul răspunzînd grăi: «Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea celui Prea Înalt te va umbri; pentru aceea și sfîntul care se va naște din tine fiul lui Dumnezeu se va chema... Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință». Zis-a atunci Maria: «Iată roaba lui Dumnezeu, fie mie după cuvîntul tău» (Luca I, 34, 37, 38).

Aceasta a fost vestea cea bună ce a fost adusă Fecioarei Sfinte cu un braț de crini și într-o evlavioasă metanie de aripi albe de către arhanghelul Gavril. Din ea, din Miriam se va naște Mîntuitorul printr-un act dumnezeiesc, așa cum a fost și acela prin care s-a creat cerul și pămîntul. Din tainicile prevederii ale pronoiei cerești pentru mîntuirea lumii, din divina întimplare a Bunevestirii de aproape două mii de ani au izvorit și izvorăsc din aceasta, ca dintr-o fîntină, splendide energii duhovnicești ce au regenerat mereu și mereu spiritual biserica și a adunat sub semnul lui Hristos pe creștini înobilindu-le și desăvîrșindu-le viața și existența. Minunea Bunevestirii a umplu pămîntul și va umple de sens și veacurile pînă la sfîrșit.

Cu adevărat mare este taina aceasta, căci în vestirea cea bună a arhanghelului și în cele întimplate odată cu ea se află în simbul toată taina mîntuirii noastre. Ziua Bunevestirii este ziua intrupării Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Ea este «taina cea din veac ascunsă» (Efes. III, 9) și de îngeri neștiută, ce se descoperă arhanghelului pentru a o vesti Fecioarei Maria și prin ea tuturor acelorora care vor să se mîntuiască.

Bunavestire este ziua pogorîrii lui Dumnezeu la oameni, ziua înomnării lui Dumnezeu, biruind păcatul care biruise el, mai întii, pe om. De aceea, cum zice Sfîntul Ioan Damaschinul. «Dumnezeu arată noianul cel mare al dragostei Sale față de oameni... Căci însuși Creatorul și Domnul primește să lupte pentru făptura lui».

Bunavestire înscamnă începătura mîntuirii noastre și arătarea tainei celei din veac: «Fiul lui Dumnezeu, Logosul cel nemărginit, se înmărginește în pantecele slăvitei Fecioare Maria, Dumnezeu desăvîrșit se face om desăvîrșit și săvîrșește cea mai mare nouitate din toate noutățile, prin care s-a arătat puterea cea nemărginită a lui Dumnezeu. Căci ce poate fi mai mare ca taină decît că Dumnezeu să se facă om? Și Cuvîntul s-a